

Ja za alpsko makroregijo – a zgolj s postorom enakega obsega

Kje se Alpe začnejo in kje končajo, je vprašanje, ki zavzema osrednje mesto v razpravi o razmejitvi Alp z namenom izdelave alpske strategije. Probleme lahko skupaj obvladujejo le območja s podobnimi pogoji, je prepričan Werner Bätzing, profesor kulturne geografije na Univerzi v Erlangnu - Nürnbergu v Nemčiji.

S sedanjo krizo Alpske konvencije se pojavljajo ideje, da bi ta instrument opustili in se namesto njega osredotočili na izdelavo alpske strategije v okviru območja Alp (Alpine Space) kot evropske makroregije. Tak postopek na podlagi programa EU za območje Alp pa bi za Alpe imel daljnosežne posledice: medtem ko Alpska konvencija alpsko območje z obsegom velikosti 190.000 kvadratnih kilometrov in 14 milijoni prebivalcev razmejuje po zdravi pameti, ga EU pojmuje zelo široko: program za območje Alp obsega 450.000 kvadratnih kilometrov in ima 70 milijonov prebivalcev. To pomeni, da metropole, ki ležijo zunaj Alp blizu alpskega obrobja, dejansko obvladujejo alpsko območje, kar zadeva prebivalstvo, delovna mesta in število glasov volivcev.

To pa ne nasprotuje konceptu evropskih makroregij, ki ga EU razvija od osemdesetih let z namenom, da bi po eni strani opredelila regije, katerih problemi se lahko rešujejo le čezmejno, po drugi strani pa na čezmejni ravni povečala dodano vrednost regionalnih potencialov. Prvi dokumenti so kot zgleden primer makroregije pogosto navajali Alpe v območju veljavnosti Alpske konvencije ter regiji Severnega in Baltškega morja.

Taka razvojna pot je bila leta 1999 povzeta v sprejetju Evropskega prostorskega razvojnega koncepta (EUREK), a razprava o makroregijah v EU je bila z izjemo regije Severnega morja nenadoma prekinjena. Z Lizbonsko pogodbo je bila leta 2009 teritorialna kohezija prvič tudi zakonsko opredeljena kot cilj EU, ki spet uveljavlja makroregije. Še vedno pa ni jasno, kako naj bi ta koncept uresničevali v praksi.

V sedanjih situaciji, ki jo močno zaznamuje neoliberalna miselnost, obstaja tendenca, da bi makroregije EU razumeli kot zaledje več evropskih metropol, torej kot neko vrsto mednarodnih metropolitanskih regij. Ta razlaga je povsem

v nasprotju s prvotnim namenom EU: razdelitev Evrope v makroregije naj bi območja z enakimi problemi in potenciali združevala, to pa so lahko regije, ki so metropolitanske, ali tiste, ki to niso. V Alpah je ta razlika izrazito opazna. Kot prostor s skupnimi, specifičnimi problemi in potenciali je mogoče Alpe obravnavati le v smislu Alpske konvencije, ne pa kot nekakšen veliki »alpski prostor«, ki k Alpam priključuje regije s popolnoma drugačnim izhodiščnim položajem.

Izdelava strategij za makroregije, ki jo trenutno spodbuja EU, je smiselna. Da bi se te lahko tudi trajnostno razvijale, bi bilo nujno, da EU območje programa za alpski prostor omeji na območje veljavnosti Alpske konvencije. Priprava alpske strategije se sooča s povsem enakimi izzivi kot Alpska konvencija in bi lahko od priprav imela veliko prednosti, kar bi koristilo Alpam in evropskim makroregijam.

Politična izjava o izdelavi alpske strategije, sprejeta v Mittenwaldu/D, zahteva, da se povezavam med osrednjim delom Alp in zunajalpskimi metropolami prizna posebno mesto. Tako je prav in tudi nujno ter obenem ni v nasprotju z razmejitvijo alpskega območja v skladu z Alpsko konvencijo, temveč je celo v skladu z njo. Le če bodo Alpe v smislu Alpske konvencije nastopale enotno, bodo lahko z metropolami zunaj Alp enakopravno razpravljale o vprašanih prostorskega razvoja in načinih povezovanja; če pa bi bilo v t. i. Alpine Space vključeno širše območje, bi se v vlogi partnerjev velikih metropol pojavile le majhne in šibke alpske občine in okrožja. ■

Strokovnjak za Alpe

Werner Bätzing, profesor kulturne geografije na Univerzi v Erlangnu - Nürnbergu, se neutrudno bori za Alpe. Njegova prodorna analiza razvoja alpskega prostora je 62-letnemu profesorju prinesla že številna priznanja. Za svojo knjigo o Alpah (Die Alpen), ki v nemškem jezikovnem prostoru danes velja za standardno delo, je bil že večkrat nagrajen.

www.geographie.uni-erlangen.de
(de/en)

© Werner Bätzing

